

TEDENSKO GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ISKRA — INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO, KRANI

Samoupravljanje in praksa

Sončne in senčne strani prisilne uprave

Članek je napisal Nikola Burzan in je bil objavljen v »Borbi« z dne 24. 8. 1967, št. 323. Zaradi aktualnosti članka in ker imamo tudi v našem združenem podjetju več začasnih uprav, ga v prevodu v celoti objavljamo:

Ko podjetje pride v velike ekonomske težave ter odnosi v kolektivu dobijo značaj nezaželenih sporov, občinske skupščine ponavadi pristopijo k »skrajni meri« — uvedejo prisilno upravo. Takih slučajev je bilo zlasti v zadnjem času precej: tekstilni kombinati »Titograd«, »Partizan« — Višegrad, prehranbeni kombinat Priboj na Limu, »Matroza« — Sremska Mitrovica, »Lim« — Ivangrad itd.

Z uvedbo prisilne uprave se samoupravljanje, kar je popolnoma razumljivo, postavi »izven moči«. Dokler prisilna uprava ne konča posla — a to je navadno sanacija podjetja, to je, da se usposobi delovno organizacijo za normalno delo — organi upravljanja enostavno — ne obstajajo. Vso oblast ima prisilna uprava, ki lahko odpušča in premešča delavce, sprejema nove, opusti ali preusmerja posamezne dele proizvodnje, skratka — kompletно uredi podjetje oz. ga likvidira, če ni drugega izhoda.

Iz navedenega bi lahko zaključili, da se v podjetju stvari laže in uspešneje rešujejo kadar ni — samoupravljanja, ko komandno palico dobi prisilna uprava, torej — ko se samoupravni

odnosi zamenjajo z administrativnimi. Iz teh podjetij — ali njim podobnih — se slišijo pogosto mnenja posameznih vodilnih ljudi: »Eh, da sem prisilni upravitelj, kako bi hitro vse uredil! ali, tako...«

Čeprav prisilna uprava ne pozna samoupravljanja, bi bilo enostransko in nevarno potegniti zaključke, saj prisilna uprava predstavlja samo element samoupravne družbe, ki želi z njo rešiti nastale konflikte v delovni organizaciji. Napaka je morda le v tem — ker taka — prisilna uprava ni jasno in točneje politično pojasnjena in definirana; smatra se jo namreč kot dejanje »nasilja« (tudi že samo ime ji je »neprimerno«), zaradi česar posamezniki prihajajo do napačnih sklepov in pogrevajo svoje teze o »krizi« samoupravljanja, o njegovi zastarelosti in odvečnosti.

Kar se tistih podjetij tiče, ki so dopustila, da je prišlo do prisilne uprave, se gotovo ne more reči, da je pri njih samoupravljanje v krizi. Nujno je, da se postavi vprašanje: ali je bilo potrebno v vseh primerih nujno uvesti prisilne uprave? Ali se stvarni niso mogle drugače urediti prek organov upravljanja in subjektivnih sil v kolektivu? Če se kot razlog za uvedbo prisilne uprave navaja nesposobnost vodilnih ljudi in strokovnih služb — takih primerov je dovolj — mar delavski svet nima možnosti, da te ljudi zamenja? Ali: ako niti delavski svet niti upravni odbor ne delata tako kakor je treba, ali kolektiv nima možnosti, da jih odpokliče?

Možnosti vsekakor ima, zakaj pa tega ne naredi — pa je drugo vprašanje. To kaže, da je lahko v teh podjetjih vpliv strokovnih služb velik, dominanten, da jim »nič ne morejo« niti organi samoupravljanja, niti kolektiv kot celota. V takih okoliščinah se najbolj pogosto dogajajo že znani primeri: strokovne službe izdelajo nek projekt, predložijo ga delavskemu svetu, a ta — ne da bi preveril podatke, za kar ni toliko strokoven — osvoji predlog. Ko se ugotovi, da je bila poteza napačna in da je to privedlo de-

(Dalje na 2. strani)

Predsednik skupščine SRS v »Avtoelektriki«

Med svojim nedavnim obiskom v Novi Gorici, se je predsednik skupščine SRS, tov. Sergej Kraigher nekaj časa zadržal tudi v naši tovarni avtoelektričnih izdel-

kov v Šempetru pri Novi Gorici. Skupno s predsednikom občinske skupščine tov. Milanom Vižintinom in političnim sekretarjem občinskega komiteja ZK Nova Gorica, tov. Stefanom Cigojem se je med svojim obiskom v naši tovarni zlasti zanimal za gospodarski rezultat, perspektivo tovarne ter za samoupravno angažiranost proizvajalcev.

Tov. Sergej Kraigher je med drugim zlasti poudaril nujnost, da se tovarna avtoelektričnih izdelkov čim bolj vključi v tokove industrijske ekspanzije in si poišče dobre poslovne partnerje tako doma kot tudi v tujini. V tem vidi možnosti za hitrejši napredek tovarne, ki pa je z druge strani pogojen tudi s samoupravnim osveščanjem članov delovnega kolektiva.

Razen naše tovarne v Šempetru si je predsednik skupščine SRS ogledal v Novi Gorici tudi še tovarno pohištva »Meblo«.

Člani gospodarske komisije so o teh točkah široko razpravljali in zlasti odločno sprejeli predloge finančno-računovodskega področja v zvezi z likvidacijo starega žiro računa in predloge ukrepov, ki jih morajo organizacije dosledno izvajati in tako izvajati sanacijski načrt združenega podjetja. O problematiki tovarne radijskih sprejemnikov v Sežani je bilo v prvi točki dnevnega reda precej govora, vendar jo gospodarska komisija sklenila, da bo na prihodnji seji o tem znova razpravljala na osnovi pisemnih poročil komisije, ki jo je imenoval generalni direktor ter na osnovi poročil tovarne in PSO ter šele potem skušala najti predlog za ustrezno reševanje te problematike. O izvajanju sanacijskega načrta in predlogih finančno-računovodskega področja za dosledno izvajanje sanacije poročamo na šesti strani našne številke.

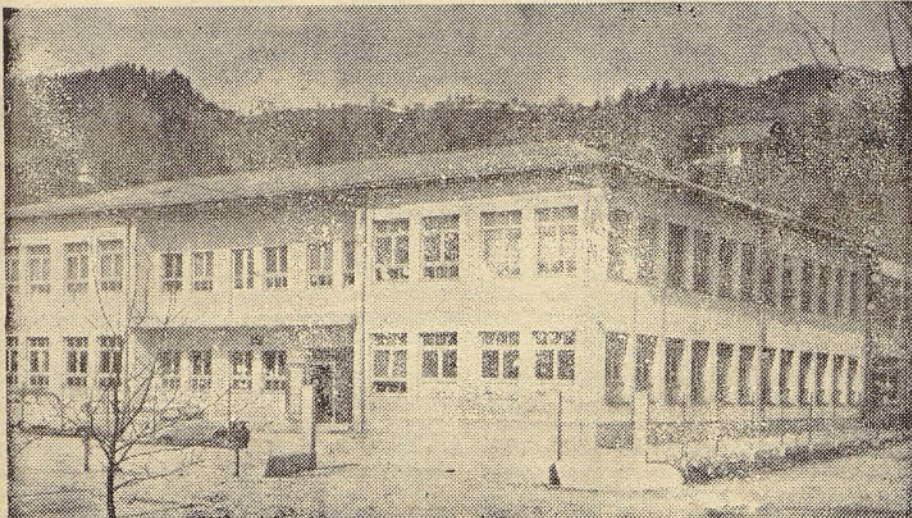
Vika Bizjak, zaposlena v tovarni električnih merilnih instrumentov (2 leti) pri spajkanju špiralnih vzmeti za instrument BNXI

S seje gospodarske komisije združenega podjetja

Brezkompromisno je treba izvajati sanacijski načrt, če hočemo doseči normalnejše pogoje poslovanja

Ljubljana, 28. 8. 1967. — Danes je bila v Ljubljani seja gospodarske komisije združenega podjetja, na katere dnevnem redu je bilo

naslednjih pet točk: 1. poročilo komisije generalnega direktorja o problematiki tovarne radijskih sprejemnikov v Sežani; 2. poročilo o izvajanju sanacijskega načrta in predlogi sanacije v IJ 1967; 3. predlog finančne politike ZP v prihodnje; 4. poročilo o poteku deblokacije starega žiro računa in 5. informacija o pripravah za bodoči elektronski center ZP.

Naša tovarna elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu

O naši propagandi

RAZGOVOR Z NOVOIMENOVANIM SEFOM PROPAGANDNE SLUŽBE ISKRA INŽ. ARH. MARKOM DEUM

Reklamno propagandna dejavnost je na zunaj ogledalo vsakega podjetja. Če drži to pravilo tudi za našo razglablano federacijo organizacij — kot nekateri v najnovejšem času označujejo »ISKRO« — potem je potrebna naša »Propagandna služba« nekaj čvrstih reorganizacijskih prijemov in po vsej logiki tudi celotno podjetje. Ker ravno sedaj pristojni analizirajo delo skupnih služb združenega podjetja in proučujejo morebitne spremembe glede organizacijske strukture, se ne bomo spuščali v obravnavo sicer pereče problematike. O vsem tem kar zadeva podjetje bomo poročali takrat, ko bo organizacijski načrt jasn in zrel za obravnavo pred našimi samoupravnimi organi.

O delu Propagandne službe sedaj na široko razpravljajo. Predvidena je reorganizacija, ki ima namen poglobiti njeno vsebinsko delo in doseči na podlagi timskega dela večje učinke pri propagandnih akcijah. Osnovni koncept spremenjene organizacijske strukture kaže že novo podobo, vendar bo potrebno precej kritične obdelave pred dokončnim oblikovanjem bodoče Propagande.

Kot prvi ukrep PSO, kamor sodi Propagandna služba, je bila sprememba vodstva Propagandne službe. Novo dolžnost šefa službe je prevzel inž. arh. Marko Deu, ki je dal na razna vprašanja naslednje mnenje:

VPRAŠANJE: Kadar bese da nanese na Propagando v našem podjetju mnogi delavci zlasti iz proizvodnje zmagujejo z

glavami in nekateri dajejo celo pikre pripombe na račun manjše učinkovitosti in premajhne dejavnosti propagandne službe. Težko je povsem ovreči dejstvo, da propagandna dejavnost v zadnjih letih po kvalitativnih storitvah ni bistveno napredovala, saj nekateri celo trde, da je nazadovala. Kakšni so po vašem mnenju vzroki za to trditve?

ODGOVOR: Glede premajhne dejavnosti »Propagande« bi na prvem mestu omenil mnogo skromnejša sredstva, ki so sedaj na voljo za realizacijo npr. tako imenovane institucionalne propagande. Jasno je, da se je s tem obseg dela občutno skril v primerjavi z obsegom v prejšnjem obdobju. Poleg tega je propagandistov po zadnji redukciji komaj polovico od prejšnjega najvišjega števila.

Trditve, da je sedanjí način usmerjanja propagandne dejavnosti neučinkovit pa je točna. Dejstvo je ugotovila tudi propagandna komisija, ki jo je z odločbo na novo imenoval gen. direktor ZP. Komisija je kot glavni vzrok navedla neposreden vpliv vseh organizacij ZP na delo PSI, to pa je hkrati pripomoglo, da je bila optimalno izrabljena zmogljivost »Propagandne službe«. Zaradi tega je propagandna komisija odredila v skladu z določili Statuta ZP Iskra nekatere spremembe akcije le Uprava ZP in PSO. Seveda pa se bo »propagandna služba« tudi še vnaprej povezovala s posameznimi tovarnami, v kolikor bo to zahtevala izvedba posameznih akcij.

VPRAŠANJE: Omenili ste, da deluje sedaj v okviru propagandne dejavnosti posebna komisija generalnega direktorja, ki daje osnovni ton dejavnosti in jo dolgoročno usmerja po konceptih, ki najbolj ustrezajo poslovnim politikam združenega podjetja. Kakšen obseg dela oz. pristojnosti ima komisija?

ODGOVOR: Propagandna komisija skrbi predvsem za načelno usmerjanje propagandne dejavnosti podjetja. Odobravala bo posamezne

propagandne akcije, ki jih bo po novem poslovniku predlagal pooblaščen predstavnik uprave ZP oz. PSO. V skladu z veljavnimi organizacijskimi predpisi bo propagandna komisija imenovala za večje propagandne akcije podkomisije, ki bodo obravnavale programe teh akcij in jih predlagale komisiji v odobritev. Poleg tega je komisija pristojna tudi za reorganizacijo »Propagandne službe« in lahko predlaga tudi ustrezne kadrovske spremembe in dopolnitve. Sedemčlanska komisija vodi inž. Mitja Tavčar, vodja izvoznega regiona v PSO.

VPRAŠANJE: Zadnja sejma — spomladanski v Zagrebu in Sejem tehniške v Beogradu, ki ste ju kreirali po svoji zamisli še na prejšnjem delovnem mestu kot vodilni arhitekti Propagandne službe, kažeta na nove moderne oblikovne in funkcionalne prijeme. Naše bralce bržkone zanima v čem je bistvo novosti in kako ste po tej zamisli načrtovali bližnji jesenski velesejem v Zagrebu?

ODGOVOR: Naši specializirani industrijski, pa tudi splošni velesejmi so z nekaj izjemami vedno enaki. Potreben je bil torej nov koncept, ki naj bi v razstave vnesel jasno prezentacijo izdelkov. Gotovo sta oba sejma v Zagrebu in Beogradu postavila pred grupo, ki je načrtovala ti razstavi, precej problemov. Nekateri namreč niso bili rešljivi zaradi raznih faktorjev. Sodin, da je industrija lahko postala s svojimi številnimi kontakti s svetom mošček — pospeševalec nekoliko bolj učinkovitih umetniških oblik. In prav te ideje smo skušali vnesti v nov koncept kreiranja razstav na sejmih.

Glede načrtovanja bližnjega jesenskega velesejma v Zagrebu, bi pripomnil le, da bo nastop vseh treh podjetij poslovne sodelovanja (RIZ, ISKRA in RUDI CAJAVEC) spet posamičen in sicer v skupnem prostoru, ker je praksa dokazala nujnost spremembe. Marjan Kralj

Razglas

ZDRUŽENO PODJETJE
ISKRA KRANJ
Organizacija:
TOVARNA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO
ODBOR ZA ZACASNO UPRAVO TOVARNE
LJUBLJANA, Linhartova 35

razglašča

prosta delovna mesta v tovarni

1. prosto delovno mesto

GLAVNEGA DEZURNEGA KONTROLORJA

v obratu Upori — Sentjernej

2. prosto delovno mesto

KD OBRATNEGA ELEKTRICARJA

za obrat orodjarna — remont, Ljubljana,
Linhartova 35

Pogoji za zasedbo razglašanih prostih delovnih mest:

1. glavni dežurni kontrolor

pogoj: elektrotehnik za šibki tok z odsluženim vojaškim rokom in vsaj 2-letno prakso.

2. KD obratni električar

pogoj: urejena vojaščina z nekaj let prakse v vzdrževalnih delih za obdelovalne stroje in naprave.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Osební dohodek je zagotovljen po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev, sprejema Kadrovske soc. oddelek tovarne do 1. 9. 1967.

S 17. seje DS »Avtomatika« Ljubljana Gospodarjenje v prvem polletju

Delavski svet je bil seznanjen in je po razpravi potrdil obračun gospodarjenja v prvem polletju, ki ga je tolmačila računovodkinja tov. Draga Mesec. Posebnih pripomb ni bilo slišati, iz poročila pa je bilo razvidno, da je rezultat v primerjavi z nekaj leti nazaj razmeroma zadovoljiv. Pomanjkljivosti v poslovanju so opazne predvsem v nabavi materiala, ki je s planom dokaj neusklajen, pri zalogah in pri obračanju sredstev. Ostanek dohodka se bo zaradi slabega izpolnjevanja plana TV proizvodnje v drugem polletju verjetno močno zmanjšal.

DS je vzel tudi na znanje poročilo direktorja o reitencijskih sredstvih in zadalžil upravo tovarne naj pri skupnih službah čimprej ugotovi, kolikšna je dokončna kvota teh sredstev. Zaradi težav pri kooperaciji z R. Čajavcem je nastal zastoj pri TV proizvodnji, s tem pa izpad razmeroma visoke postavke v mesečnem operativnem planu za avgust. DS je zato sklenil, da je treba takoj izvesti interno spremembo plana oz. če se sodelovanje ne izboljša, preiti čimprej na nadomestno proizvodnjo.

V zadnji točki je delavski svet obravnaval predlog organov upravljanja Obratne ambulate »Iskra« Pržan, za sporežitev ustavnega pravnega spora glede ocene ustavnosti in zakonitosti člena 65. Zakona o organizaciji zdravstvene službe SRS (Ur. list SRS šte. 16/67) in sprejel sklep, da se predlog Obratne ambulate potrdi in prek uprave podjetja — pravne službe »Iskra« Kranj, vložijo pritožbo na Ustavno sodišče SRS za izvedbo postopka zoper pripojitev obratne ambulate k Zdravstvenemu zavodu Sentvid oz. Siška.

ABC

Sončne in senčne strani...

(Nadaljevanje s 1. strani)

lovno organizacijo v težak položaj, je strokovnim službam obramba zelo lahka: one »niso krive«, vse to je »prejel delavski svet!

Tako se krog zapre in ostane tudi zaprt v okviru kolektiva vse dotlej, da se nakopičijo problemi in da se odnosi tako zaostrijo, da morajo — popokati, nakar občinska skupščina gasi ogenj s prisilno upravo.

Da se razumemo: nismo že vnaprej proti prisilni upravi; ona se lahko opraviči, toda le kot skrajna meja oz. kot edini izhod — da so predhodno izčrpane vse možnosti drugačnih rešitev (primeri: »Elita« iz Trbovelj, obrat »Iskre« v Novem mestu itd.) — (ni znano odkod piscu tega članka ta podatek za obrat »Iskra« v Novem mestu — opomba prevajalca), s polnim angažiranjem vseh notranjih sil in nujenju pomoči od strani občinskih forumov. To je vsekakor teže in zahteva več naporov vseh zainteresiranih (demokracija je draga), toda je v interesu samoupravljanja in afirmacije principov, na katerih temelji naš sistem.

P. G.

V Sloveniji povprečni osebni dohodek v letošnjem juliju 896 N din

Po podatkih republiškega Zavoda za statistiko je znašal povprečni osebni dohodek v naši republiki julija 896 N din na zaposlenega. Pri tem je znašal povprečni osebni dohodek v industriji 867, v kmetijstvu 796, v gozdarstvu 847, v gradbeništvu 848, v prometu 909, v trgovini 990, v obrti 830 in v komunalnih dejavnostih 819 N din. Nekoliko višji so bili po-

prečni osebni dohodki za vse dejavnosti 1016 N din. Po višini osebnega dohodka so na prvem mestu zbornice s 1367 N din, zatem politične organizacije s 1342 N din, banke s 1264 N din, pravne pisarne s 1293 N din, filmska industrija s 1181 N din, elektroenergetika s 1178 N din, državni organi in pravosodje 1123 N din, umetnost s 1151 N din in znanost s 1127 N din.

Najnižje osebne dohodke so izplačali v juliju v tobačni industriji — povprečje 732 N din, v lesno-predelovalni industriji 739 N din, v tekstilni industriji 767 N din in v elektroindustriji 771 N din.

V primerjavi z junijem so se osebni dohodki v gospodarstvu julija zmanjšali v povprečju za 1%, v negospodarskih dejavnostih pa so se zvišali za približno 6%.

Racionalizacije v »Elektromehaniki«

Še vedno ne uvidimo koristi racionalizacije

V letošnjem prvem polletju je bilo nagrajenih 23 racionalizatorskih predlogov ter njihova koristnost temelji na osnovi ustvarjenega gospodarskega prihranka. Na novo prijavljenih predlogov pa je bilo 22, razlika izhaja iz tega, ker je bilo nekaj odobrenih predlogov še iz prejšnjega leta. Število prijav je letos za eno tretjino manjše nasproti lanskemu prvemu polletju. Ta pojav pa ni preveč vzpodbuden za tehnični napredek, ki se v svetu razvija z veliko hitrostjo. V času naše gospodarske reforme bi moralo biti za uspešnejše gospodarjenje vključeno tudi delo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Vendar se ta dejavnost ne more razmahniti v širši obseg.

Nekateri so mnenja, da je naš pravilnik premalo stimulativen, toda če za primerjavo pogledamo, da je bilo za 23 osvojenih predlogov, ki so bili po večini lažjega značaja izplačano 1.550.000 S din, le ne gre nagrad podcenjevati. Dejstvo je, da se kot racionalizatorji pojavljajo ene in iste osebe, ostali pa kritizirajo, da se ne izplača razmišljati. Brez dvoma bi se z nekaj racionalne ideje marsikje v proizvodnem procesu ustvaril gospodarski prihranek, ki nudi tudi racionalizatorju dodaten zaslužek. Vsaka tehnična izboljšava ali koristen predlog je važna ekonomska postavka, ker je možnost povečanja produktivnosti samo s stalnim uvajanjem novih tehničnih dosežkov.

Predlogi, ki so bili nagrajeni so naslednji:

1. Za novo konstrukcijo multipla, ki nastopa na stikalnikih v stojalu IR in multipliciranje B stikalnika v telefonskih centralah SATC — 25C.

2. Izdelava treh priprav za sestavljanje termičnih peresnih stavkov in preizkušnjo povratnih tipkov.

3. Izboljšava na tiskarskem strojčku z dodatno sortirno napravo za napisne listke.

4. Sprememba orodja B 26331 za izdelovanje ogrodja priključnice 27.420.145 za števec.

5. Izboljšava na livarskih pečeh v livarni. Izboljšava se nanaša na zaščito grelnih spiral s pokrom pločevino. Če začne lonec spuščati, se ne poškodujejo spirale.

6. Izboljšava na orodju za izdelavo dvotarifnih številčnikov. S povečanjem rezilnih igel odpade na nekaterih luknjah povrtanje.

7. Izboljšava tehnološkega postopka pri izdelavi distančnih podložk s tem, da se je struženje na avtomatu zamenjalo s štančanjem.

8. Predelava ploskovno brusilnega stroja z navpičnim vretenom, ker ni bil zadosti uporaben. Stroj je bil predelan v vodoravno vreteno; na njem je zato omogočeno brušenje velikih dolžin.

9. Postopek brušenja cikloidskih profilov nožev na tak način, da so bile uporabne stare šablone in čas zastruževanja nekoliko skrajšan.

10. Izboljšava na orodju P 41223 za izdelavo vrhnje ploščice 57.211.111. Pri obstoječem orodju je bil nož ustrezno zaokrožen, da se

hkrati z izrezovanjem tudi krivi ter s tem odpade delovna operacija krivljenje.

11. Izboljšava na orodju za vtiskovanje telefonskega vložka 57.900.011. S spremembo nekaterih mer in z odstranjenjem zračnostjo med oblikovnim pečatom in oblikovno ploščo je odpadla dodatna operacija raziglenje.

12. Sprememba izpeljave odcepnih žic pri izdelavi elektr. tuljav kode 28.430.003. S tem se je plazilna razdalja povečala in izmet zmanjšal za 6,7 % pri električnem preboju.

13. Izboljšava na impregnacijskem stroju, kjer se impregnirajo rotorji za vrtnalne stroje. Gred rotorja se je vpenjala samo na enem koncu in je bila nevarnost pri težjih rotorjih zaradi izpadanja. Dodatno izdelane vpenjalne priprave omogočajo dvostransko vpenjanje.

14. Izboljšava na orodju P 26330, s katerim se štančajo tesnila kode 27.420.097 za števec T 1 in T 2. K obstoječemu orodju je bilo vgrajeno posebno vodilo, kar vpliva tudi na boljšo kvaliteto izdelka, zmanjšan izmet in večji izkoristek materiala.

15. S spremembo orodja P 35924 za vlečenje kape z grbo 17.280.083 za starter je odpadel drugi vlek oziroma ena delovna operacija. To je bilo doseženo zaradi dodatnih žlebov na vlečnem vložku.

16. Izboljšava na orodju P 2322 in 1909, s katerim se prebijajo škrge. Na zgornji del orodja, je vgrajena zaščitna mreža, ki poveča varnost dela.

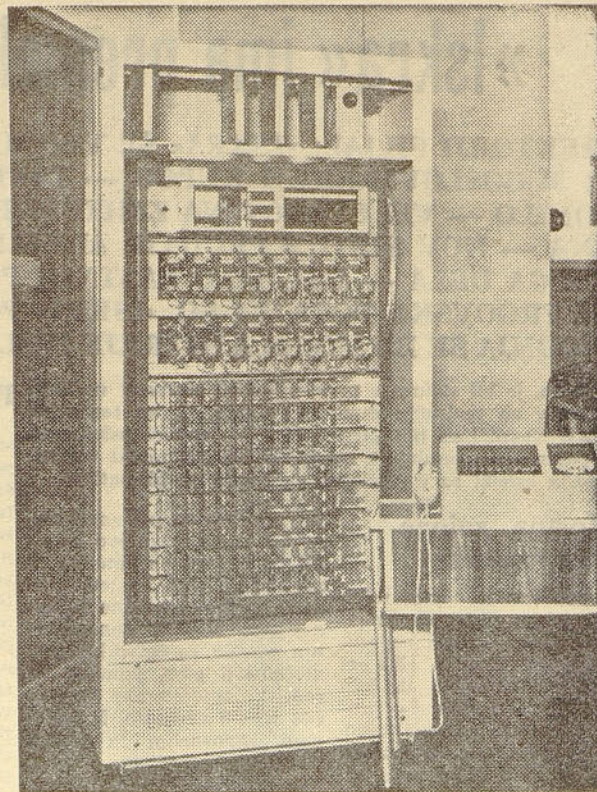
17. Sprememba strojne skupine pri struženju vrtnale gredi iz vretenčne na revolversko stružnico, kjer se je čas izdelave skrajšal za dve delovni operaciji.

18. Izboljšava na orodju P 27535 in P 26478. Zaradi tega je odpadla del. operacija struženje kolotov za enofazni števec. Poleg tega je bilo potrebno pred izboljšavo brisati oz. polirati orodje do 4 krat na eno izmeno, dočim sedaj vzdržli do 5 izmen.

19. Sprememba na orodju P 28446, s katerim se sedaj vtiška ozemljitveni znak na ozemljitveni podložki kode 37.300.239 hkrati z izrezovanjem.

20. Sprememba na orodju P 27751, s katerim se izdeluje priključek tuljave 37.550.186. Izboljšano je bilo orodje tako, da se sedaj hkrati z izrezovanjem priključek tudi krivi. Zato je del. oper. krivljenje odpadla.

Tri racionalizacije so bile obravnavane kot umesten predlog, ter je bila njihova zamisel samo delno upoštevana in simbolično nagrajena. Sk

Na sliki je nov tip zasebne avtomatske telefonske centrala; izdelan v crossbar tehniki. To je centrala za 25 priključkov — izdelek tovarne »Elektromehanika« — obrata ATN

S seje sindikalnega odbora »Elementi«

V prejšnji številki so pod istim naslovom obravnavani gospodarski problemi tovarne in obratov, s katerimi se mora spoprijeti začasna uprava, v tem članku pa je na kratko zabeležena razprava sindikalnega odbora o kadrih, prodaji, razvoju in stroških.

KADRI

Kadrovsko politiko je treba nujno izboljšati; v poštev pride dopolnilno izobraževanje in zamenjava s sposobnejšimi kadri, ki so ključ za rešitev vrsto problemov, ki težijo delo v kolektivu, saj strokovno sposoben in vesten kader lahko tovarni in posameznim obratom prinese velike koristi.

PRODAJA

Pri prodaji ni posebnih težav; zaloge niso velike, vendar je treba tudi na tem področju storiti vrsto ukrepov. Predvsem manjka sposobnih kadrov, ki bodo zmognili organizirati sodobno prodajo. Izvoz je v delnem zastoju, kar bo treba v drugem polletju popraviti.

RAZVOJ

Znano je, da mora biti razvoj tesno (tudi finančno) povezan s proizvodnjo. Sedanja situacija je taka, da je razvoj predaleč od proizvodnje in prav zato je le-ta preveč primitivna, kvaliteta pa ni vedno na zahtevani višini. Prisotni so soglasno podprti predlogi, da mora biti en del razvoja v tovarni.

STROŠKI

Navzoči so bili soglasni v tem, da je skrajna štednja več kot umestna in to na vseh nivojih in vrstah stroškov.

Stroški namreč predstavljajo dokajšnjo postavko, ki zelo vpliva na OD. Z zmanjšanjem stroškov bodo lahko zvišali tudi svoja obratna sredstva.

Na kraju so se dogovorili, da so sestanki sindikalnega odbora tovarne in začasne uprave nujni. V bodoče se bodo ti sestanki sklicevali mesečno. Predsednik sindikata tovarne pa bo redno vabljen na sestanke razširjenega kolegija tovarne. Strinjali so se tudi s predlogom, da se bodo bolj angažirali pri obveščanju kolektiva prek glasila »Iskra«.

Janez

IZ PISMA IZ BOGOTE

Naše možnosti v Kolumbiji

Sodelavec PSO Smiljan Pečjak je pred nedavnim poslal uredništvu dnevnika DELO daljši sestavek o vtisih iz Kolumbije, kamor je potoval službeno. V tem svojem pismu prikazuje politične, gospodarske in druge razmere v Kolumbiji, mi pa smo se iz njega odločili povzeti le delček, v katerem govori o našem združenem podjetju.

Pisec ugotavlja, da Kolumbija pričakuje od prvič z Jugoslavijo vzpostavljenih diplomatskih odnosov vidne koristi za obe državi, kajti za našo opremo, motorje, telekomunikacije, vagone in drugo potrošno blago se bodo zanesljivo našli kupci med zasebnimi in državnimi organizacijami, če bo na drugi strani tudi v Jugoslaviji zadostno zanimanje za izdelke kot so bombaž, petrolej, rude, južno sadje, kava in drugo, kar bi Kolumbija lahko izvažala k nam.

Nadalje tov. Pečjak piše, da je nastop ISKRE, skupno z renomirano francosko firmo CSF na licitaciji za avtomatsko telefonijo Kolumbije, vzbudil v tamkajšnjih tehničnih in gospodarskih krogih veliko zanimanje in zaupanje. Le-ti pozdravljajo dejstvo, da se je to jugoslovansko podjetje, delež odgovornost za solidno in pravočasno izvršitev posla z vpeljano in veliko francosko družbo, tako uspešno pojavilo v najostrejši mednarodni konkurenci.

Upamo, da nam bo po vrnitvi iz Bogote tov. Smiljan Pečjak kaj več napisal o naših možnostih v tej južno-ameriški deželi.

Dopisujte v »Iskro!«

Naslov uredništva: Kranj, Savska loka 4
Tel. 22-221, int. 333.

»Iskra« ima premalo svojih prodajalnih

DIREKTORJI FILIAL: »ISKRA« ŠE VEDNO VISOKO KOTIRA PRI JUGOSLOVANSKEM KUPCU — DISTRIBUCIJI JE ODZVONIL — VELETRGOVINA ZAHTEVNEJŠA IN REZERVIRANA — NOV SISTEM PRODAJE ALI IZBOLJŠANJE STILA NAŠEGA DELA — PREMALO LASTNIH PRODAJALN — DOBRI TRGOVSKI POTNIKI SO »ISKRI« POTREBNI — PROIZVODNJA SE BO MORALA HITREJE PRILAGAJATI TRŽIŠČU

propagandna dejavnost, boljše medsebojne komunikacije, zlasti glede obstoječih zalog, formiranje enotnega cenika — vse to so konkretne naloge, ki so predvidene v bližnjem planu. Na splošno pa se je uprava domače prodaje odrekla dobršenga de-

la svojih dosedanjih kompetenc in jih prenesla na filiale, ki morajo čimprej prevzeti vlogo — ne le odpravnikov poslov — temveč polnopravnih teritorialnih ambasad.

Konferenca predstavnikov domače prodaje se je končala, kot vedno, s kopico zadolžitve in rešenih ter neresenih vprašanj: brez neupravičenega optimizma — toda z vero v jutrišnji dan. LM

»Aparati« — Ljubljana

Nagrade racionalizatorjem

Ob izplačilu osebnih dohodkov mora po sklepu UO tovarne splošni sektor mesečno obveščati kolektiv o desetih najvišjih, desetih najnižjih in o desetih povprečnih osebnih dohodkih s tem, da je struktura osebnih dohodkov razbita na delo po času, po normi, na izplačani preseg oziroma odbiti nedoseg norme, na nadomestila, na nagrade in racionalizacije, ter na izplačila za delo v podaljšanem delovnem času. Kolektivu je s tem objavljanjem omogočeno spremljanje gibanja osebnih dohodkov, ugotavljanje razmerja med najnižjimi in najvišjimi osebnimi dohodki, istočasno pa objavljeni podatki lahko služijo samoupravnim organom delovnih enot in tovarne kot osnova za razpravo o politiki delitve.

Ta sistem obveščanja v tovarni »APARATI« ni novost, zato se je kot stalna praksa doslej dobro obnesel, saj ne kaže samo končnega rezultata, temveč zaradi svoje strukture podaja tudi skromno analizo vseh gibanj, ki osebni dohodek formirajo. Tako so prav zanimivi po-

datki za delitev v juliju, ko ugotavljamo, da med prvimi desetimi ni nobenega vodilnega delavca v tovarni, pač pa so se na čelo izplačilne liste prebili racionalizatorji, ker jim je bila za julij obracunana polletna nagrada, ki so si jo z racionalizacijo zaslužili. Višina teh nagrad se pri prvih desetih delavcih giblje izmed 5.442,62 N din in 1.518,26 N din in so prav zaradi tega le-ti na prvih mestih.

Omenjena izplačila so jasen dokaz, da tovarna in njeni samoupravni organi pripisujejo racionalizacijam, tehničnim izboljšavam in izumom tisto odločilno vlogo, ki jo v večanju produktivnosti in boljši ekonomiki poslovanja takšne akcije brez dvoma predstavljajo. Kajti za 35,8 % večji ostanek dohodka v prvem polletju, kot je bil v istem obdobju lani, je dokajšnja zasluga prav tistih sodelavcev, ki so s tehničnimi izboljšavami in racionalizacijami pocenili proizvodne postopke in s tem omogočili boljši poslovni uspeh vsej tovarni.

L.

Reforma, zaloge in še marsikaj

Nepoučenemu opazovalcu bi se lahko zdelo, da prisotvuje dvoboju dveh nasprotujočih si skupin. Na eni strani prodajni štab, na čelu z direktorjem domače prodaje, na drugi pa naši terenski ambasadorji, direktorji filijal, ki so dobili z novo organizacijo veliko pooblastil, še več pa nalog. Poročevalci so razgrinjali — mimo uspehov — tudi prave prodajne tragedije. Zato na tem sestanku ni bilo mesta za prodajne balerine in komercialne primadone: govorilo se je v prozi, po libretu, ki ga piše tržišče in reforma.

Zanimivo je bilo poslušati poročila članov prodajnega štaba — šefov prodajnih branž. V svojem uvodu je direktor prodaje tov. Jože Cvar naglasil, da odpira široko razpravo o uspehih in neuspehih prodaje, zlasti o naraščajočih zalozah in o denarju, ki se potika po svetu in ne more v našo blagajno. Prepovedana je bila v diskusiji samo ena beseda: reforma, ki ne more rabiti nikomur za kuliso, za katero bi se skrivala lastna neaktivnost in nepripravljenost, da se spoprime z čedalje bolj zaostrenimi pogoji trgovanja.

Poročila prodajnega štaba niso bila vzpodbudna. Tržišče se zapira — malokateri od naših dovčerajsnjih prijateljev in zaveznikov — gostov — je pripravljen vstopati v trdne pogodbe o odjemu blaga. Na prodajnih skladiščih se kopijo zaloge. Cela področja ne kažejo nobene pripravljenosti, da bi se vključila med odjemalce naših proizvodov. Kupec se je iz prošila spremenil v dostojanstveno osebo, ki zna ceniti svoj denar in ga daje tistemu, ki mu nudi več in boljše in ceneje. Danes je takšna situacija najbolj očitna pri izdelkih za široko rabo, jutri pa so na vrsti druge panoge. Kajti mimo konkurence podpira zaščitne carinske ograje tudi inozemstvo, podprto z močnim industrijskim zaledjem in nizkimi cenami.

Naši terenski sodelavci, direktorji filijal sodijo, da ime »ISKRA« še vedno visoko kotira pri jugoslovanskem kupcu. Med dvema enakuna

proizvodima in pri enaki ceni bo kupec zagotovo posegel po tistem, na katerem je znak »ISKRA«! To ime zveni še vedno privlačno in zanesljivo. Navzlic pomanjkatu mrežic za brivnike, gramofonskih glav, gumbov za radijske sprejemnike in navzlic včasih nerazumljivim cenam, zapoznelim in včasih površnim ponudbam.

Tako govore direktorji filijal, ki vztrajno prestrezajo udarce, namenjene naši prodaji, združenemu podjetju. Ti ljudje so se znašli v situaciji, povsem drugačni, kot so jo bili vajeni skozi vsa leta doslej. S pomanjkljivimi sredstvi, ob povsem nezadostnih prodajnih kapacitetah naj se spustijo v osvajanje tržišča z doslej nepričakovanimi prijemi: z izboljšano organizacijo dela in pojačanim kontaktiranjem z našimi klienti. Manager — to bi bil morda pravi izraz za direktorje naših teritorialnih področij, ki pomeni tudi vsebino njihovega dela v obstoječih razmerah na tržišču.

V lovu za sistemom

Skozi vse diskusije o nalogah in pomanjkljivosti naših prodajnih mrež je bilo čutiti refren: pokažite nam sistem, kako izboljšati naše poslovanje. Kakšna je formula uspeha?

Na žalost se konferenci ni posrečilo najti ustrezen sistem, ki bi enkrat za vselej, ali pa za daljšo dobo odpravil vse tisto, kar moti in zavira naša poslovna prizadevanja. Podoba je, da gre pri tem za besedno napako: ne gre za sistem, temveč za izboljšanje stila našega dela — začenši z radijskim gumbom, pa vse do točnih in hitrih ponudb.

Iz diskusije direktorja PSO tov. M. Rotarja se je dalo razbrati, da tiči zajec najbrž v tem grmu. Poslovno življenje ne trpi šablon in sproti demantira vsak, še tako umetno in za »vse večne čase« sestavljeni sistem. Tisto, kar je v trgovskem poslovanju najpomembnejše, je soliden način dela — način, ki ga predpišejo izkušeni organizatorji, izvajajo pa ga pravi ljudje na pravih mestih. Če znajo in hočejo, seveda.

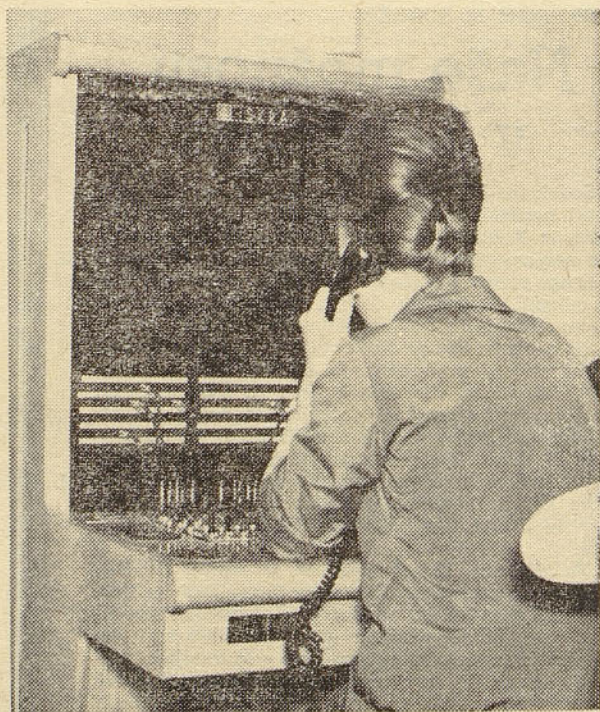
Pretrgati popkovino

Če hočemo najti svoje mesto v burnih dogajanjih in nenehni spremembah v našem poslovnem življenju — tako je bilo razumeti direktorja — je treba energično pretrgati popkovino, ki nas veže z ne tako oddaljeno preteklostjo. Z distribucijskim načinom prodaje in distribucijskim načinom mišljenja — neglede na to, da smo ga spriči danih okoliščin negovali in krepili skozi dolga leta! Skodljive posledice distribucije so tu: premalo imamo lastnih prodajalnih in premočno smo se dali v roke veletrgovini. Od zvonjenja po toči ni posebnega haska — treba je zasukati rokave in najti ustrezno rešitev, da se premostijo obstoječe težave. Poslovalnice bodo, dasiravno še ne jutri in ne v potrebnem obsegu. Potniki?... Da, če bomo znali izbrati prave ljudi in jih primerno šolali. Pojačana propaganda za naše izdelke? Tudi — če nam bo uspelo prepričati potrošnika, da smo na njegovi strani in da mu nudimo več od konkurence v vsakem pogledu, ker smo trgovina z industrijskim zaledjem. Tvegati konfrontacijo z veletrgovci? Le-ti so nam že sami marsikje pokazali hrbet, zato je odločitev lažja.

Najhujša možna napaka — mirovanje

Naša prodaja zahteva torej širši manevrski prostor. Kdo pa ji ga otesnuje?, bodo (morda z malce ironije) vprašale naše tovarne. Marsikaj — od napačnega pojmovanja samoupravnih pravic proizvajalcev, pa do ozkega egoizma nekaterih varnih, ki terjajo nemogoče, ne oziraje se na ekonomsko situacijo in tehnološko zastoplost lastnih izdelkov. Večina tovarn je doumela obstoječe stanje na tržišču in skuša roko v roki s prodajo reševati, kar se rešiti da. Na vsak način pa je vzpodbudno to, da so tovarne pristale na razumen dialog s prodajo — zlasti kar zadeva čiščenje neidočih zaloz. Tako je tudi prav. Vsako drugačno ravnanje pomeni poseganje v žep druge tovarne v lastni proizvodni družini in nepotrebno zaviranje prodajnega procesa, ki gre svojo zakonito pot.

Ljudje iz prodaje so na tem sestanku začrtali najboljše smernice za nadaljnje poslovanje. Zopetna prodaja proizvodov iz veleprodajnih skladišč filijal, pojačana

Slika prikazuje telefonistko ob novem tipu hota-ke telefonske centrale, katero je obrat ATN v Kranju izdelal za znano zdravilnico v Rogaški Slatini in je pred nedavnimi začela uspešno delovati

Izlet po Koroški in severni Italiji

Sindikalna podružnica v »Aparatih« organizira vpis v tečaje tujih jezikov

V letu 1967 je izvršni odbor sindikalne podružnice v APA-RATIH pokazal zelo veliko vneme in pobude za svoje delo. To se odraža toliko bolj, ker prejšnje vodstvo organizacije nikakor ni in ni znalo presekati z mrtvilom, ki je vladalo že nekaj let, čeprav so bili prav v tej podružnici svoje čase zelo aktivni in sposobni sindikalni delavci.

Res je, da mnogokatera od akcij, katero je sedaj začelo sindikalno vodstvo, zajema predvsem področje športa in rekreacije ter razne oblike pomoči pri organizaciji ugodnejšega nakupa potrošnih izdelkov za svoje člane, čeprav je sindikat sodeloval tudi zelo aktivno v predvolilni kampanji, pri krvojadajskih akcijah, pri pomoči vietnamskemu ljudstvu in tudi prek svojega vodstva aktivno spremlja družbene in gospodarske odnose v tovarni, posebno razvoj in delo samoupravnega sistema.

Toda prav takšne akcije — kot sem jih omenil na začetku so bile in bodo še potrebne, da se sindikalna organizacija otrese dosedanje nezainteresiranosti, ki je vladala v kolektivu za sindikalno delo, da strne svoje vrste in, da postane spet takšna družbena sila, kot je bila svoje čase. Le tako bo ponovno sposobna zavestno usmerjati svoje člane v političnem delu pri nadaljnjem gospodarskem razvoju tovarne.

Zato ne bodi odveč, če omenim v tem članku tudi eno izmed takšnih akcij, ki

je namenjena predvsem zbliževanju članov kolektiva in katero že dlje pridno pripravlja izvršni odbor v mesecu septembru. Ob minimalni finančni pomoči — zato pa ob toliko večji in napornejši organizacijski dejavnosti — bo omogočil svojim članom krožni avtobusni izlet po Koroški in severni Italiji. Za to bomo izkoristili pristo soboto in nedeljo dne 15. in 16.9. Program predvideva obisk Knežjega kamna, spomenika naše davne zgodovine na Gosposvetskem polju, vožnjo po prekrasni dolini reke Zile, pogled na Grossglockner in ogled Cortine ter povratek prek sončne Julijske Benečije, z manjšimi odskoki skoraj vse nekako po obrobju etične meje, kjer prebiva naše ljudstvo. K izletu smo priključili tudi precej članov iz tovarne elektronskih naprav, tako da bo zbliževanje ne samo v mejah lastne tovarne, ampak bo zajelo tudi kolektiv, pod čigar streho gostuje eden naših obratov.

Zelimo in upamo, da nam jesensko vreme ne bo preveč ponažalo in, da bomo lahko nemoteno občudovali lepoto pokrajine, kjer bo tekla naša pot. Tako bo ta akcija lahko res najbolje uspela in bodo imeli vsi udeleženci izleta res najlepše in najprijetnejše spomine — sindikalni odbor, a predvsem njegov marljivi predsednik pa zadoščenje za svoje požrtvovalno delo in tudi zavest, da bodo pri težjih in bolj prozaičnih akcijah lahko svoje člane smelo povabili k sodelovanju.

Skrb za splošno izobrazbo svojih članov je tudi ena izmed nalog, katere je v svoj program dela vključila sindikalna podružnica v tovarni električnih aparatov v Ljubljani. Prav v tem času namreč organizira med člani kolektiva vpis na audio-vizualne tečaje za učenje tujih jezikov, hkrati pa je zainteresirala tudi samoupravne organe in strokovno vodstvo tovarne, da so ji pri realizaciji naloge priskočili na pomoč s tem, da bodo predvideli nekatere sodelavce, ki naj bi se tečaja udeležili po strokovnih zahtevah. Sindikalni odbor namreč meni, da bi vsi vodstveni in vodilni delavci tovarne morali znati aktivno vsaj en tuj jezik.

To nedvomno zahteva predvsem današnji gospodarski položaj, ko težimo k ekspanziji na mednarodna tržišča in hkrati iščemo poti in načine, kako bi se kar najhitreje in najuspešneje vključili v mednarodno delitev dela. Zato naj bi samoupravni organi nudili iz sredstev, namenjenih za izobraževanje tudi finančno pomoč vsem onim, ki bi se po službeni potrebi tečaja nekako »moralo« udeležiti; seveda bi bila ta pomoč vezana na uspeh pri učenju in obvladanju tujega jezika. Prav tako in pod enakimi pogoji pa bo sindikalna podružnica nudila finančno pomoč iz svojih sredstev tudi vsem ostalim članom, ki se bodo tečajev »prostovoljno« udeležili.

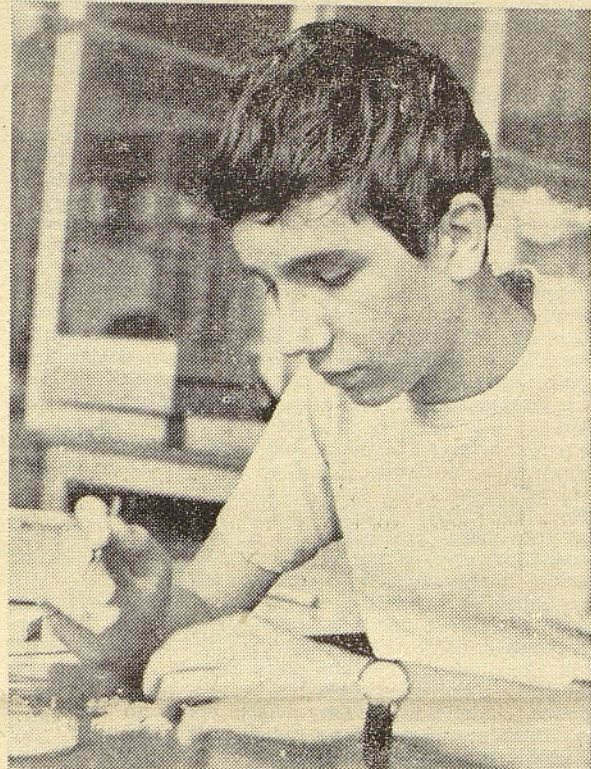
Na voljo je vpis v tečaje angleškega, francoskega, nemškega in italijanskega jezika po moderni in preizkušeni

audio-vizualni metodi. Po prvih prijavah sodeč bo največ zanimanja za angleščino in nemščino, medtem ko za francoščino in italijanščino zaenkrat skoraj ni interesov. Vendar je do pričetka tečajev v septembru še nekaj časa — do takrat pa se bodo v tovarno vrnili tudi tisti člani, ki so bili ob raz-

pisu na letnem odmoru — in bomo končne rezultate prijav ugotovili lahko šele tedaj.

Audio-vizualna metoda pouka tujega jezika zajema začetni in tri nadaljevalne tečaje. Predavanja bodo dvakrat tedensko po tri ure, kar pri petnajstih slušateljih v eni skupini omogoča predav-

(Dalje na 6. strani)

Stanko Cepon je doma z Bleda. Ker je letos končal drugi letnik srednje tehniške šole, ima obvezno počitniško prakso, ki jo v avgustu opravlja v naši tovarni el. merilnih instrumentov v Otočah.

Polletno poslovanja v tovarni elektronskih naprav - Ljubljana

Rezultati poslovanja v prvem polletju leta 1967 »Tovarne elektronskih naprav« so solidni, tako v primerjavi z izpolnitvijo v ustreznem obdobju leta 1966, kot v primerjavi z gosp. planom za tekoče leto.

Prikaz nekaterih najvažnejših kazalnikov naj to ugotovitev komentira: (v 000 ND):

	I/1966	I/1967
Proizvodnja	13.204	16.207
Cel. doh.	10.440	16.825
Dohodek	3.246	6.092
Skladi	859	2.428
Povpr. zal.	22.787	19.941
Zaposlenih	359	382

Tovarna je povečala proizvodnjo glede na preteklo leto za 22,7 %, celotni dohodek za 61 %, dohodek za 88 %, pri čemer pa se je število zaposlenih povečalo za vsega 6 %, za proizvodnjo angažirana obratovalna sredstva pa so ostala enako visoka kot v preteklem letu. Skupna aku-

mulacija (skladi) za prvih 6 mesecev se je dvignila od lanskih 86 milj. SD na 243 milj. SD. Podatek o porastu skladov, ki je na prvi pogled najrazveseljivejši, je treba obrazložiti s tem, da je bila lanskeletna akumulacija sorazmerno nizka zaradi izgube, ki je »čakala« v zalogah nedokončane proizvodnje in terjatvah do kupcev, letošnji skok v akumulativnosti pa je posledica velikega porasta proizvodnje ob sorazmerno manjšem porastu režijskih stroškov in ob stagnantnih fiksnih stroških.

Primerjava doseženih rezultatov s planom za tekoče leto pa pokaže, da je bila proizvodnja za 9 % nižja od dinamičnega plana, da je bil celotni dohodek za cca 5 % nižji od polletnega plana, da pa je bil kljub temu doseženi dohodek za 1 % višji od planiranega, akumulacija (skladi) pa za 2 %. Tako ugodno razmerje je posledica za 8 %

nižjih stroškov in korekcije nekaterih prodajnih cen.

V isti sapi ko ugotavljamo precejšnjo trenutno akumulativnost, — ki je povsem pri vrhu »Iskrinih« organizacij — pa ne pozabljamo na drugo plat medalje, na velike obveznosti iz ostanka dohodka. V letu 1967 moramo odplačati tovarnam in občinam za 194 milj. SD na račun izgub iz poslovanja preteklih let in nad 240 milj. SD odplačil kreditov za osnovna in obratovalna sredstva. V letu 1968 se bodo te obveznosti še povečale za del kreditov, najetih za rekonstrukcijo, sredstva za ta odplačila pa je treba pripraviti iz rezultata poslovanja leta 1967.

Upravni in samoupravni organi tovarne se tega stanja zavedajo in ga upoštevajo; najjasneje je to vidno v politiki delitve dohodka na OD in sklade. V gospodarskem planu je tovarna predvidela, naj se 60 % dohodka nameni

za OD, 40 % pa za sklade ter da se v vsakem primeru prvenstveno zagotove sredstva za odplačilo anuitet. Osebnih dohodki so od lanskega leta porasli za 54 %, ali od 632,00 ND na 975,00 ND v prvem polletju leta 1967. Akumulativnost, izražena kot doseženi skladi na delavca, bi sicer dovoljevala dokaj višje osebne dohodke, vendar so obveznosti do bank dejstvo, ki ga ni moč pozabiti ob nobeni poslovni odločitvi. Tako morajo osebni dohodki ostati v okvirih, ki jih določajo porast proizvodnje, gibanje stroškov in že sprejete obveznosti z investicijskih vlaganj. Ti osnovni principi, vsebovani tudi v pravilniku o delitvi OD in v letnem gosp. planu so bili odločilni pri določanju letošnje višine osebnih dohodkov. Sprejeta pa je bila tudi sprememba pravilnika o delitvi OD, ki je popravila osebne dohodke zaposlenih, plačanih na režijo, saj so prejemki le-teh stagnirali kljub temu, da se je iz leta v leto popravljala proizvodna in gospodarska urejenost tovarne, kar je omogočilo znatno povečanje prejemkov zaposlenih, ki delajo

na normo. Omenimo naj še, da se tovarna trudi vpeljati premijski pravilnik o nagradah, ki — v prvi fazi — zajema kot kriterije nagradovanja doseženo kvaliteto proizvodov in število režijskih ur v proizvodnji. Smatramo, da bi bilo kot kriterije stimulacije nujno vpeljati tudi naloge, predvidene v okviru sanacijskega načrta, ki naj vskladi bilanco obratovalnih sredstev in virov. Gospodarjenje z obratovalnimi sredstvi je v tekočem letu znatno boljše kot v preteklih obdobjih, kar se kaže tako v absolutnem zniževanju zalog kot v občutnem izboljšanju koeficientov obračanja:

Poprčne zaloge (v 000 ND)

	I/1966	I/1967
material	8.896	7.877
polizdelki	7.605	6.731
gotovi izd.	3.413	2.733
kupci	2.873	2.600
skupaj	22.787	19.941

Koeficienti obračanja so se izboljšali pri materialu za 89 %, pri polizdelkih 31 %, pri gotovih izdelkih za 78 %, pri kupcih za 69 %, skupni koeficient pa za 54 %.

Doseženo znižanje in po-

Predlogi za učinkovito sanacijo ZP

Iz poročila finančno-računovodskega področja na zadnji seji gospodarske komisije ZP je bilo razvidno, da samo dve organizaciji in to tovarna elementov za elektroniko in tovarna elektronskih naprav resno in dosledno izvajata svoj sanacijski načrt, medtem ko ostale organizacije bodisi tej pomembni nalogi ne pripisujejo življenjske važnosti, ali pa ne najdejo učinkovitejših prijemov za svojo sanacijo.

Številke govore, da je prišlo zaradi tega do občutno pretiranega in za celotno združeno podjetje zelo nevarnega razkoraka med dejansko vezanimi obratovalnimi sredstvi in med obstoječimi viri obratovalnih sredstev. To je močno zaskrbljujoče dejstvo, zoper katerega je nujno treba ukrepati in se z vsemi razpoložljivimi močmi resneje lotiti sanacije, če nečemo da bi ZP prišlo še v hujše težave kot so te, ki jih mora premagovati iz dneva v dan.

S tem v zvezi je finančno računovodsko področje gospodarski komisiji ZP predlagalo formiranje posebne kontrolne službe pri generalnem direktorju, ki naj bi nenehno bdela nad izvajanjem sanacijskega načrta v organizacijah ZP in imela tudi ustrezna pooblastila v primerih, ko le-te svojih obveznosti ne bi izpolnjevale dosledno. Nadalje je predlagalo finančno-računovodsko področje še naslednje:

1. Brezpogojno morajo organizacije ZP znižati vezavo sredstev za 4 milijarde S din in to predvsem z izterjavo kupcev izven organizacij ZP; ker je zdaj vedno skoraj 3

mesečna proizvodnja.

2. Nabavo repromateriala je treba vskladiti s postavljenim dinamičnim planom proizvodnje. Če organizacija ne dosega predvidene proizvodnje, mora temu ustrezno znižati tudi nabavo materiala.

3. PSO mora poskrbeti, da bodo organizacije o artiklih, ki se kopičijo v njenem skladišču, pravočasno obveščene, organizacije pa so dolžne prilagoditi proizvodnjo oziroma ukiniti, če artikli nimajo tržne sposobnosti.

4. Organizacije, posebno pa PSO morajo zapadle obveznosti, če niso pravočasno poravnane, izterjati s tožbami in izvršbami. Izjeme dovoljujejo samo samoupravni organi, kar mora biti razvidno iz sklepov njihovih sej.

5. V poročilih o izvajanju sanacijskega načrta morajo organizacije posebej prikazati vrednost nekurantnih zalog in navesti glavne vrste in količine takega materiala oziroma gotovih izdelkov.

6. Omejiti je treba nabavo drobnega inventarja. Neuporaben droben inventar je treba sprosti odpisati (klasirati), odvisen droben inventar po priročnih skladiščih pa vrniti v skladišče.

7. Potrošnja režijskega materiala in ostali režijski stroški morajo ostati v mejah, določenih z gospodarskim načrtom organizacije (spremembe nastanejo lahko zaradi neizpolnjevanja ali presejanja plana).

8. Posebno pozornost je treba posvetiti kvaliteti gotovih izdelkov ob prevzemanju iz proizvodnje. Nekvalitetne izdelke je treba izločiti kot izmet.

9. Kontrolirati je treba, če se proizvodnja razvija po postavljenih normativih in predpisanih tehnoloških postopkih.

10. Za prekomerni izmet v proizvodnji je treba poklicati na odgovornost:

— tehnologa, če je izmet posledica napačnih tehnoloških postopkov

— mojstra, vodjo obrata oziroma delavca za tehnološko nedisciplino.

Gornje primere ugotavlja in pripravlja kontrolor, ki prevzema izdelke.

11. V primeru, da je organizacija sprejela naročilo, ki je zanj neustrezno oziroma nerentabilno, je treba poklicati na odgovornost osebo, ki je naročilo sprejela.

12. Dobavnice za prodano blago morajo biti še isti dan, ko je blago odpremljeno, najkasneje pa naslednji dan oddane v prodajno službo zaradi fakturiranja; V PSO pa najkasneje v dveh dneh po odpravi blaga in v primerih, če se dobavnice izstavljajo izven Ljubljane.

13. Pri dobaviteljih, ki so hkrati naši kupci je treba izkoristiti maksimalne možnosti za kompenzacije, oziroma assignacije, ker velja tudi za odnose med organizacijami ZP.

14. Omejiti je treba vlaganja v interne investicije na minimum. Če se vlagajo sredstva v investicije pa se smejo le v primerih, ko je zagotovljena rentabilnost takšne investicije.

15. Za nenamerno porabo sredstev je treba poklicati na odgovornost odgovorne delavce in jih v hujših primerih celo izključiti iz organi-

zacije, oz. iz strokovnih služb.

16. Investicijsko vzdrževanje je treba opravljati samo na tistih osnovnih sredstvih, kjer je to res potrebno in v obsegu nujnih popravil.

17. Pri generalnem direk-

torju je treba organizirati kontrolno oziroma nadzorno službo, ki bo med drugim kontrolirala izvajanje ukrepov ter imela posebna pooblastila za ukrepanje na licu mesta.

Sindikalna podružnica...

(Nadaljevanje s 5. strani)

vatelju res intenzivno delo z vsakim posameznikom.

Ob kolikor toliko zadovoljivem individualnem učenju doma, od predavanja do predavanja, lahko vsak udeleženec snov res temeljito obvlada. Za vsako stopnjo tečajev je predvidenih po 90 ur, slike in magnetofonski posnetki pa dajejo dovolj pestrosti, da učenje ne postane monotono in preveč »šolsko«. Poleg tega, da sta čas in kraj predavanj v največji možni meri prilagojena željam in možnostim poslušalcev, je posebna prednost, ki jo predavatelji obvezno upoštevajo, še prilagajanje hitrosti zajemanja z zmognostmi dojemanja, katero pri praktičnem delu pokažejo tečajniki. Metoda pouka je namreč povsem prilagojena odraslim poslušalcem ter daje prav zato največ podudarka pogovorom v tujem jeziku, katerega se le-ti uče. Slovnico in ostale posebnosti stavkovne gradnje, kar je pač karakteristika vsakega posameznega jezika in brez česar tega jezika ne moremo aktivno obvladati, pa zajema prvenstveno iz pogovora samega. Prav tako je v zadnjem tečaju program prilagojen še strokovnim potre-

bam osnovnih poklicev tečajnikov, da se lahko seznanijo tudi z besedami, strokovnimi izrazi in frazami v tujem jeziku za tisto poklicno dejavnost, katero opravljajo v svojem vsakodnevnem delu in pri kateri se bodo srečali bodisi s tujo strokovno literaturo, bodisi da bodo to znanje potrebovali pri kontaktiranju s tujimi strokovnjaki. — No, verjetno vsem tečajnikom trenutno tega znanja ne bo treba »službeno« uporabljati, toda še vedno velja star slovenski pregovor, da toliko glav veljaš, kolikor jezikov znaš — in to znanje vedno lahko prav pride.

Prav zato moramo pobudo sindikalne podružnice, posebno pa napore pri organizaciji vpisa in zbiranju prijav za tečaje tujih jezikov, katere je pokazal njen izvršni odbor, toplo pozdraviti in javno pohvaliti.

Vnema, ki jo je pri tem pokazal, kot tudi vložena finančna sredstva sindikata in ona, katere so za to dejavnost namenili samoupravni organi tovarne, se bodo skupno s samoprispevkom tečajnikov (in ob njihovem intenzivnem učenju) zagotovo bogato obrestovala.

L.

spešitev obračanja zalog sta spodbudna, vendar pa so rezultati, doseženi pri izpolnjevanju sanacijskega programa še daleč od optimalnih. Stanje je zadovoljivo le pri postavki terjatev od kupcev — ob polletju je bilo plačanih 91% vseh faktur, terjatve pa so se znižale od 357 milj. SD na začetku leta na 160 milj. SD ob polletju. Največje rezerve so pri zalogah materiala, kjer je odprodaja nekurantnih materialov prenizka, terminsko in količinsko ekonomična nabava pa šele v povojih. Veliko bo treba storiti na področju vskladitve kratkoročnih planov proizvodnje in nabave, saj se spodbujajo te vrste odražajo tako na velikosti zalog materiala kot nedoklone proizvodnje.

Gotovi izdelki so šli dobro v prodajo, saj so zaloge ob polovici leta kljub povečanju proizvodnje celo nekaj nižje kot v preteklem letu, zdi pa se, da se tudi TEN ne bo izognil težavi, ki jo v večji ali manjši meri občutijo vse tovarne ZP — pomanjkljivi službi analize in obdelave tržišča.

Pričakujemo torej, da bo izpolnitev letošnjega plana proizvodnje v višini 3,7 milijarde SD angažiranih cca 2 milijarde SD sredstev v zalogah, v osnovnih sredstvih pa cca 1,7 milijarde SD. Torej 3,7 milijarde SD angažiranih poslovnih sredstev za ravno toliko proizvodnje ali za dinar proizvodnje dinar angažiranih sredstev! Tak koeficient kaže na najboljše, čeprav nekoliko notranje ekonomike tovarne — nizko akumulativnost vloženih sredstev. To ugotovitev naj ilustriramo s podatkom, da je tovarna TEN v okviru ZP na prvem mestu, če akumulativnost primerjamo na število zaposlenih ali na celotni dohodek, povsem na repu, pa če jo primerjamo na vložena sredstva.

Enaka je slika, če se primerjamo s sličnimi tovarnami v okviru SFRJ.

Tak izjemen položaj tovarne, ki je posledica široko zastavljene investicije, specifičnega značaja proizvodnje, deloma pa tudi notranjih slabosti, je viden tudi pri pregledu in analizi strukture stroškov. Samo obrestiti od

najetih kreditov bodo dosegle v letu 1967 200 milj. SD, amortizacija 120 milj. SD, poslovni na poslovni fond in dajatve Upravi (odvisne od vloženih sredstev) pa skupaj 60 milj. SD. Razumljivo je, da je tovarna ob tako visokih fiksnih stroških občutljiva na razne naknadno zaračunane ali ugotovljene dajatve: 7,7 mil. SD dodatnega prispevka Upravi za leto 1966, približno 15 milj. SD izrednih stroškov, ki jih moramo odšteti za odkup pravice do uporabe neto deviznega efekta i. t. d. Tako se je v prvem polletju tega leta nabralo izrednih stroškov za 53 milj. SD, do konca leta pa se bo ta številka približala 100 milj. SD. Vsekakor huda obremenitev za majhno tovarno!

Če izredne stroške izvajamo, pa se pri postavkah poslovnih stroškov gibljemo v prvem polletju tega leta v mejah planskih predvidevanj. Nekaj nižji od plana so bili stroški amortizacije, to zato, ker se niso aktivirani skupni objekti industrijskega kompleksa v Stegnah, med katere spada tudi naša tovarna in ki že nekaj let obratujejo

(kotlarna i. t. d.); drugo opazno znižanje pa je pri postavki vkalkuliranih OD, kjer smo zaradi zaostanka za planom proizvodnje izplačali tudi ustrezno manj dohodkov. Nižji od planiranih so tudi stroški izdelavnega materiala.

Število zaposlenih je celo nekaj nižje od planiranega števila (plan — 382, doseženo 380), kvalifikacijska struktura pa se izboljšuje v prid kvalificiranemu kadrom. Vedno bolj se približujemo strukturi zaposlenih kot za zahteve sistematizacije — čeprav se v nekaterih oddelkih odstopanja še znatna — očitno pa je, da je ta proces dolgotrajen. To dejstvo in pa povečani obseg proizvodnje in naslednjem letu so imeli pred oči vodstveni in samoupravni organi tovarne, ko so se odločili, da zaposle vse učence in štipendiste, čeprav se bo to za kratek rok odrazilo na prekoračenju planiranega števila zaposlenih za cca 1%.

Ko ob pogledu poslovanja ugotavljamo napredek in ugoden rezultat na vseh področjih gospodarjenja tovarne, naj omenimo razloge, ki preprečujejo, da niso uspehi še

večji. Nič novega ne bomo odkrili niti ne bomo poizkusili iskati ali celo najti krivice za sedanje stanje, dejstvo pa je, da slaba povezava proizvodnje in razvoja povzroča marsikatero zaostanek pri izpolnjevanju planov, prekomerne stroške zaradi naknadnega ugotavljanja in odpravljanja napak, da služba raziskave in obdelave trga v sedanji obliki in obsegu ne daje tovarni tega, kar potrebuje in bo vedno bolj nujno potrebovala i. t. d. Kot tovarno, ki deloma zaradi objektivnih razlogov ne izvažaj nas močno prizadene negotovost devizna situacija podjetja kot celote, negotovost, ali bodo devize na razpolago ali ne, pa tudi znesek cca 150 milj. SD (v prvem polletju cca 62 milj. SD), ki ga bomo odšteli za tečajne razlike v tem letu, če sploh hočemo nakupiti material iz uvoza, bo težko pokriti.

Poizkusimo povzeti rezultate poslovanja prvega polletja leta 1967 v kratko ugotovitevi lep napredek in znaten uspeh, vendar tudi velike naloge v naslednjih obdobjih.

-K-

»Iskra«: Delo samo strokovnjakom

Čeprav je število zaposlenih znižano za 800 — sprejetih 116 s fakultetnimi diplomami

Uradni podatek opozarja, da trenutno 11.400 Jugoslovancev s šolskimi diplomami — katere bi jim po vsej logiki morale zagotoviti mesto v proizvodnji — čakajo na zaposlitev oz. se to število nanaša le na tiste, ki so zabeleženi pri zavodih za zaposlovanje, verjetno pa jih je še več, ki s potrebnimi šolskimi kvalifikacijami iščejo posel, toda niso registrirani pri pristojnih zavodih.

DELO SAMO STROKOVNJAKOM

Število nezaposlenih strokovnjakov se je v preteklem letu povečalo za točno 5.000. In to v času, ko je gospodarstvo vlagalo izredne napore, da skrbno in uspešno preide v tehnološko revolucijo, ki je sestavni in glavni del reforme.

Mišljenja so deljena. Po nekaterih — gospodarstvo je preveč konzervativno, da bi smelo in revolucionarno premeščalo sedanje nekvalificirane z delovnih mest, ki naravno pripadajo tistim, ki so se skozi dolgo in drago šolanje usposobili za ta dela. Po drugih — razlog je v hiperprodukciji kadrov.

V želji, da dobimo čim realnejšo sliko o dejanskem stanju v gospodarstvu, smo izvedli »blich«-anketo v nekaterih vodilnih jugoslovanskih kolektivih. Naš dopisnik iz Kranja nam je poslal naslednje podatke o gigantu slovenske industrije — »Iskra«.

Zanimalo nas je če obstaja analiza strukture potrebnih strokovnjakov. Odgovor je bil takle:

»Iskra« je kolektiv, ki se s takimi analizami ukvarja vsako leto. Posebna služba dostavlja redno podatke delavskemu svetu, ki nato utrjuje svojo politiko in program zaposlovanja.

Od decembra 1964, do decembra 1966 — je bilo v podjetje sprejetih 116 oseb s fakultetno diplomom, čeprav se je v istem času znižalo število zaposlenih delavcev za 800.

V »Iskri« je na delovnih mestih, ki zahtevajo določeno kvalifikacijo 38,8 % s fakultetno diplomom, 37,5 % s srednješolsko, 19 % z industrijsko kvalifikacijo in 4,8 % z osnovno šolo.

Odgovor kaže, da je prava orientacija »Iskre« očitna: sprejemajo se samo osebe z visokostrokovnim znanjem. Trenutna kvalifikacijska struktura po delovnih mestih v primerjavi s predvideno sistematizacijo odkriva nove možnosti. V »Iskri« se tega zavedajo in prav zato tovarna letno odvajja okrog 400 milijonov S din za štipendije študentov, kvalificiranih delav-

cev in kadrov s srednjestrokovno izobrazbo. Na spisku štipendistov se trenutno nahaja 800 učencev in študentov.

Dodatni Iskrin podatek, ki na določen način odkriva ekonomske rezultate že prevzetih mer, da se izboljša strokovnost v procesu proizvodnje, pa kaže, da je »Iskra« v letu 1964 izvozila za 1.850 tisoč dolarjev, v tem letu pa se vzpenja na prek 8 milijonov dolarjev.

»Iskra« je primer pozitivne orientacije pri zaposlovanju strokovnjakov z najvišjo kvalifikacijo in tudi dober indikator, saj ima v tem času in okoliščinah delovno mesto tudi za tiste, ki imajo kvalifikacijo, toda se trenutno nahajajo izven tovarniških hal.

M. St.

Zaposlovanje strokovnjakov

V jugoslovanskih časopisih so bile v zadnjem času o zaposlovanju strokovnjakov zabeležene tri pomembne vesti.

Prva se nanaša na predlog Zveze inženirjev in tehnikov Srbije, ki predlagajo za sprejem takih zakonitih predpisov, ki bi obvezali podjetja, da sprejemajo strokovnjake namesto nestrokovnjakov.

Druga zadeva se nanaša na mišljenje, ki je bilo izrečeno na posvetovanju Zveze mladine Jugoslavije, da je sedanja delovna doba za pokojnino v trajanju 40 let preddolga, vendar ne zato, ker je 40-letno aktivno zaposlovanje zavarovancev danes že postalo ovira hitrejšega zaposlovanja mladih strokovnjakov. Če bi se delovna doba skrajšala za 5 let, tako se trdi, bi se takoj našla mesta za vse tiste, ki iščejo delo.

Kot tretje pa je tudi izšla vest, da je avtotransportno podjetje MORAVA v Vrnjački Banji pomagalo reševati zaposlitev dosežaj nezaposlenih strokovnjakov s fakultetno izobrazbo tako, da je zaposlilo po enega inženirja, ekonomista in diplomiranega pedagoga na delovna mesta sprevodnikov v avtobusih.

Te tri vesti v naših časopisih kažejo na dejansko aktualnost problema zaposlovanja mladih strokovnjakov — odnosno sploh strokovnih ljudi. Na eni strani po določenih podatkih našemu gospodarstvu primanjkuje letos in bo še primanjkovalo do konca leta okoli 400.000 strokovnjakov, na drugi strani pa išče zapo-

slitev 50.000 mladih in diplomiranih strokovnjakov. Od preko 3,5 milijona zaposlenih delavcev v družbenem sektorju gotovo 1,2 milijona ni končalo nobene šole, niti osemletke. Vsega okrog 900 tisoč danes zaposlenih delavcev ima osnovnošolsko izobrazbo. Največ je govora seveda o situaciji v gospodarstvu, vendar imamo tudi na drugih področjih neustrezne zasedbe. Tako imamo učitelje brez učiteljskih šol, urbanizem v mestih vodijo ljudje brez fakultet za arhitekturo. Ponekod so še sodniki nepravnik. Podjetja pa seveda vodijo direktorji brez osnovnih šol, prav tako pa so neka podjetja brez fakultetno izobraženih strokovnjakov. Vse to kaže na veliko pomanjkanje strokovnih ljudi zlasti v gospodarstvu.

Na drugi strani pa imamo tudi dokaze, ki prikazujejo situacijo v nekoliko drugačni luči. Po teh podatkih Jugoslavija stoji vsaj v industriji na enem uglednih mest v svetovnem rangi glede kvalifikacijske strukture delovne sile. V potrditev tega so nam na razpolago naslednji podatki:

V industriji ZDA ima od 100 delavcev 32 visoko kvalifikacijo, v Veliki Britaniji od 100 delavcev 34 visoko kvalifikacijo, v Jugoslaviji pa od 100 delavcev 39 visoko kvalifikacijo.

Na 100 industrijskih delavcev v ZDA 33 delavcev nima nobene strokovne izobrazbe. Vsi ti spadajo v tako imenovano kategorijo priučenih industrijskih delavcev. V Veliki Britaniji je na 100 delavcev 37 priučenih, v Jugoslaviji pa le 22.

Glede sodelovanja fakultetno izobraženih strokovnjakov v strukturi delovne sile v industriji, Jugoslavija skupaj s SZ stoji z 1,8 % na vrhu svetovne rang liste, v ZDA, Angliji, Franciji in drugih industrijskih državah sodelujejo fakultetno izobraženi strokovnjaki v skupni strukturi delovne sile v industriji med 1,5—1,7 %.

Tu pa se pojavi sedaj neko drugo vprašanje, ki ga pri zaposlovanju strokovnih ljudi v naših gospodarskih organizacijah dosti ne omenjamo. Gre za nepravilno razporeditev delovne sile znotraj samih gospodarskih organizacij. Razlika je namreč v tem, da je v državah, katere smo primerjali, fakultetno izobražen kader v industriji na vrhu organizacije in strokovnega odločanja, kar pri nas ni dosledno izvedeno.

Tako nekateri trde, da je vzrok naših težav v nezadovoljivi kvalifikacijski strukturi našega gospodarstva prej v nepravilni razdelitvi znotraj gospodarskih organizacij in manj v njeni splošni kvalifikacijski strukturi. Tak ukrep, ki ga je napravilo avtotransportno podjetje MORAVA, seveda to nepravilno razporeditev še pogloblja. To so vsekakor zanimive ugotovitve, ki jih prinašajo naši dnevni časopisi. Med drugim so bili ti podatki vsebovani tudi v članku, ki je govoril o tem problemu v Vjesniku u sriedu od 23. 8. 1967.

V teoriji in praksi šteje 2 od februarja 1967 je bil izpod peresa Strmčnik Berneta objavljen precej obširen članek pod naslovom »Kvalifikacijske strukture in kadrovska (ne) politika«. V tem članku pisec obravnava med drugim tudi to problematiko in po analizi za nekatere delovne organizacije na območju občine Celje ugotavlja, da je skoraj vsak peti zaposleni delavec nepravilno razporejen na delovno mesto in opravlja zahtevnejše ali manj zahtevno opravilo, kakor ga je dejansko sposoben opravljati. Tudi ta pisec trdi, da problem ni samo v tem, da v našem gospodarstvu primanjkuje določeno število strokovno izobraženih in usposobljenih delavcev, temveč je trenutno zelo pereče tudi to, da so kadri nesmotno, neučinkovito in nespametno razporejeni na posamezna delovna mesta.

Če te ugotovitve apliciramo na naše združeno podjetje ISKRA, je vprašanje do kakšnih rezultatov bi prišli. Nasprotno rečeno je kvalifikacijska struktura v združenem podjetju ISKRA na republiškem povprečju ali celo nekaj nad njim, torej ne moremo za okvir republike govoriti, da imamo slabo kvalifikacijsko strukturo, četudi seveda nas tudi ta ne more zadovoljevati.

Vsekakor pa bi bilo interesantno tudi za naše podjetje konkretnije objaviti podatke o notranji razporeditvi strokovnjakov, kar bi pokazalo, če smo tudi tukaj na zadovoljivem nivoju.

P.G.

DOPISUJTE V »ISKRO«!

OBVESTILO

Sindikalna podružnica Elektromehanike obvešča člane, da bodo pisarniški prostori nad restavracijo zaprti od 4. do 8. septembra 1967.

Razglas

ZDRUŽENO PODJETJE ISKRA KRANJ

Organizacija:
TOVARNA ELEMENTOV ZA ELEKTRONIKO
ODBOR ZA ZACASNO UPRAVO
LJUBLJANA, Linhartova 35

razglašja prosta delovna mesta v tovarni

VODJE FAZE II.

za obrat upori Sentjerneje

Pogoji: inženir strojne stroke ali elektro jaki tok II. stopnje z najmanj 2-letno prakso v proizvodnji, ali inženir strojne stroke elektro jaki tok I. stopnje z najmanj 5-letno prakso v proizvodnji.

VODJE SERVISNE SLUŽBE

za obrat upori Sentjerneje

Pogoji: strojni inženir II. stopnje s 4-letno prakso v proizvodnji ali strojni inženir I. stopnje z najmanj 7-letno prakso v proizvodnji, ali tehnik strojne stroke z najmanj 10-letno prakso v proizvodnji.

VK ALI KV STRUGARJA

za obrat orodjarna Ljubljana, Linhartova št. 35

Pogoji: urejena vojaščina s prakso v orodjarni.

Razglas velja do zasedbe delovnih mest.

Osebnih dohodkov je zagotovljen po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev, sprejema Kadrovska soc. oddelek tovarne do 10. 9. 1967.

Letovanje borcev na Dugem otoku

Komisija borcev NOV pri sindikalnem odboru združenega podjetja je letos v sodelovanju s Počitniško skupnostjo organizirala enotedensko letovanje borcev v našem kampu na Dugem otoku. V izmenih od 15. do 22. avgusta je tu letovala skupina 36 borcev iz vseh organizacij ZP, razen le-teh pa je letovalo tudi nekaj njihovih svojcev, za katere so borci plačali normalni penzion. Sindikalne podružnice organizacij, iz katerih so bili na letovanju poslani borci, so jim povrnila stroške prevoza z avtobusom do Sukošana in nazaj ter prevoza z motornim čolnom do Dugega otoka.

Padla je komanda in treba jo je izvršiti — torej napisati nekaj o tem našem letovanju. Navada je začeti na začetku!

Iz Ljubljane smo odpotovali s Kompasovimi avtobusi ob 22. uri zvečer in se po udobni, čeprav malo dolgi poti okrog pol sedmih zjutraj znašli v Sukošanu, manjšem kraju, nekako 10 km južneje od Zadra. Z dvema motornima čolnoma so nas po dveh in pol urah mirne plovbe »zložili« v kampu »Mir« na Dugem otoku, kjer nas je veselo pozdravilo osebje kampa.

Nekateri izmed borcev so bili že kdaj na Dugem otoku, večina pa je to pot letovala na srednjem Jadranu prvič. Zato nič čudnega, ko so bili nekateri prvi mah kar nekako razočarani. Pričakovali so morda nekaj drugega, a kaj kmalu so se v novo okolje uživeli in se prepričali, da je bivanje v kampu, čeprav v njem ni še vse tako urejeno, kot bi bilo želeli, vendarle prijetno, saj nudi človeku od dobrega zraka, hrane pa do lepe narave dovolj, da se mu priljubi.

Najhujši problem ob prihodu v kamp je bila pač razdelitev šotorov. Koliko nas pride, je bilo vodstvu kampa sicer pravočasno javljeno, vendar pa je iz prejšnje izmene ostalo en teden še kar

dvajset gostov. Seveda, so morali zastran tega nekateri počakati, da so obstoječe »stanovanjske zmogljivosti« dopolnili z rezervnimi šotori. No, to je pri prizadetih povzročilo nekoliko hude krvi, kar pa se je ob mizah v senci borovcev in ob hladni pijači brž poleglo in že zveč ga med nami ni bilo, ki bi se imel nad čim razburjati.

»Delovne dni« v kampu smo si vsak po svoje razporedili, seveda skrbno se ravna po voznem redu prehrane tako, da je bilo za vsakogar več ko dovolj sončenja, kopanja, kramljanja in sprehodov, za večino izmed nas pa seveda tudi ni manjkalo priložnosti za ostre partije taroka, »šnopsa«, »maušla« in drugih kvartaških iger, s katerimi smo izdatno dopolnjevali dnevni red našega, žal prekratkega letovanja. Kdor je po večerji pogledal na teraso, je bil prav gotovo prepričan, da je zalezel v pravi Monte Carlo, le, da pred nami niso ležali kupi denarja, ker smo igrali zgolj za čast.

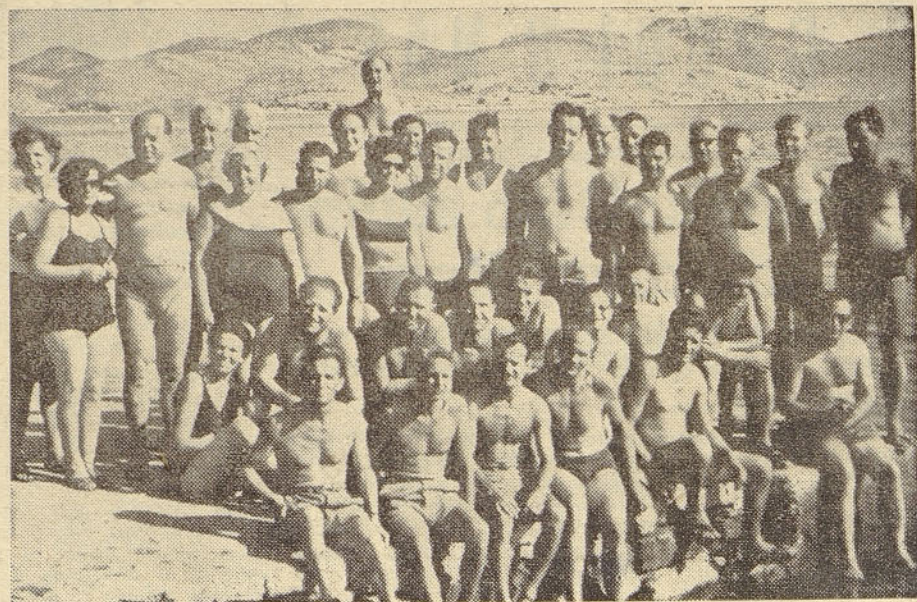

Za večino članov Zveze borcev ZP je bil po letovanju v kampu na Dugem otoku pravo doživetje tudi izlet z motornim čolnom med Kornatske otoke. Nikomur ni bilo žal, da se ga je udeležil, saj je tu moč videti tolikanj lepega in zanimivega

Seveda so bili večeri pri kartah precej prekratki in v »podaljšanem delovnem času« smo morali nadaljevati še dopoldne in popoldne na kopanju ob jezeru ali ob morju. Skratka — opravili

smo vrsto dobrih šihov, pa nam zato ni nič žal!

Ne bi povedal vsega, če bi spregledal tiste, ki so se intenzivno ukvarjali z ribolovom. Imeli so neuničljivo ljbo, potrpežljivost in vztraj-

Le šestintrideset nas je bilo, pa vendar je trajalo precej časa preden so se vsi zbrali na pomolu pod kampom, da bi »udarili« tale spo minski posnetek

Kar sline se mi pocedijo ob misli na okusne ribe, ki so nam jih servirali na našem »ribiškem večeru«, ki je pod taktirko vrlega komandanta Mira minila ob splošni dobri volji, veselju in v pravem partizanskem vzdušju. Precej dolgo v noč je po zalivu odmevala — moram reči, kar dobro ubrana partizanska pesem, a jutraj menda ni bilo kljub temu nikogar, ki bi zamudil zajtrk in potem kopanje. Mislim, da nam ne bi škodilo, če bi to lepo navado presadili tudi v dni, ko nas zjutraj kliče sirena na delo!...

Vsaj šestintridesetkrat bi moral napisati, da so bili borci izredno zadovoljni z izletom z motornim čolnom na Kornate, če bi hotel povedati, da nikomur ni bilo žal, da se je udeležil brezplačnega izleta. Tudi ta dan je naprej in naprej orila partizanska pesem med skalnatimi stenami in nad valovi našega sinjega Jadrana.

In končno še zanimivost. Prenekateri izmed borcev so bili nad kopanjem v toplem jezeru ali v morju tolikanj navdušeni, da so se kopali celo z urami na rokah, ker jih je voda pač prehitro zvalila v svoj objem. Seveda je potem sledilo »strokovno« zdravljenje s sladko vodo, bencinom in petrolejem in menim, da bi iznajdlivega urarja, ki bi v tem času prišel na Dugi otok, lahko kar pošteno zaposlili, da bi očistil in pocajtal vse v slani vodi okopane ure!...

Sicer so nam obetali, da si bomo po končanem letovanju, na poti domov lahko ogledali še lepote Plitvičkih jezer, a žal smo se temu morali odreči, ker cesto do tja »z mrzlično« naglico popravljajo, da bo nared v eni izmed prihodnjih turističnih sezon.

Pot, ki smo jo iz Ljubljane do Sukošana prevozili v glavnem ponoči, smo zdaj v obratni smeri prevozili podnevi in vse tja do Matulj

uživali naše obmorske lepote. Res, kar škoda, da je naš avtobus tako požrešno požiral kilometre, ko imaš toliko lepega ob poti!

In če na koncu dodam še nekaj pohvalnih besed organizatorjem letovanja, šefu kampa, kuharici in ostalemu osebju, pa lepemu vremenu, ki so nam ustvarili zares prijetne dni na Dugem otoku, potem moram zaključiti z ugotovitvijo, da smo preživeli res lep teden oddiha in spoznali kotiček Jadrana, kamor bomo še radi prišli.

-ko-

ZAMENJAVA STANOVANJA

Zamenjam dvosobno stanovanje (58 m²) v novem naselju Vodovodni stolp, ki bo vseljivo v letu 1970 za trisobno stanovanje na istem kraju, ki bi bilo vseljivo v letu 1968, 1969 ali 1970.

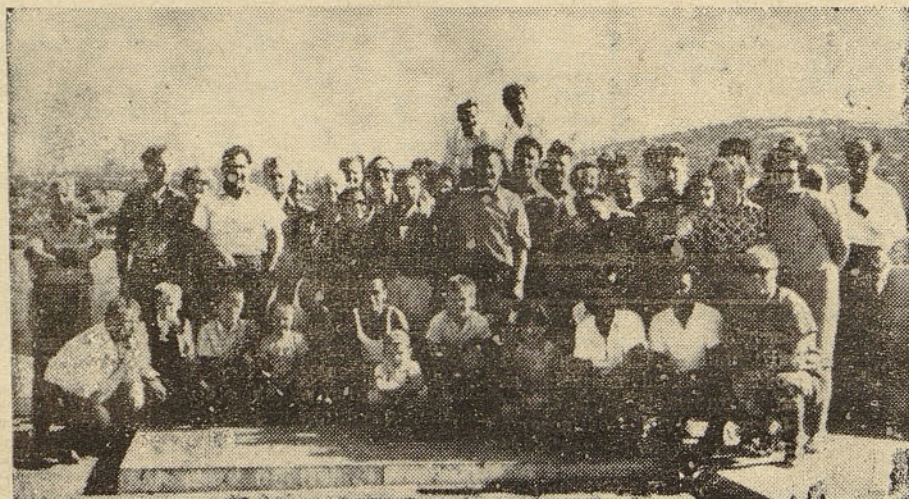
Ponudbe poslati na naslov:

Angela Kresovič
Obrat ATN-žične oblike
tovarne
»Elektromehanika«
Kranj

ZAHVALA

Ob izgubi mojega očeta izrekam hvaležnost vsem sodelavcem orodjarne za izrečeno sožalje in poklonjeno cvetje.

Vinko Kokalj

Med udobno vožnjo s Kompasovimi avtobusi smo si na poti nazaj v Ljubljano z zanimanjem ogledali tudi moderen most pri Zadru, ki je zares prava mojstrovina mariborskega podjetja »Metalna«. Seveda ne sme manjkati tudi odhod posnetek

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra industrije za elektromehaniko telekomunikacije elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Tisk in kličej: »CP Gorenjski tisk« Kranj